

सन २०२०-२१ करिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार अंतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी ₹१४.७३ कोटी निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृवि ११२०/प्र.क्र.१५०/१४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०४२

दिनांक : ३० डिसेंबर, २०२०.

संदर्भ :

१. वित्त विभागाचा शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि. १६/०४/२०२०
२. वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ-३, दि.०४/०५/२०२०.
३. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. ७-१/२०२०- आरकेव्हीवाय, दि. १२/०५/२०२०
४. राज्य स्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या (SLSC) २८ व्या बैठकीचे इतिवृत्त- पत्र क्र. आरकेव्ही-०१२०/प्र.क्र.१४/१४-अ, दि. १९/०३/२०१९, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०२० आरकेव्हीवाय/१, दि. ०९/१०/२०२०.
६. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. राकृवि /१०२०प्र.क्र-१४/१४१.अ, दि. २३/१०/२०२०.
७. आदिवासी विकास विभागाचा शासन निर्णय क्र. बीयुडी-२०२०/प्र.क्र.७/कार्यासन-६, दि.११/१२/२०२०

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुक्रमे ६०:४० प्रमाणात अर्थसहाय्याने राबविण्यात येत असून या योजनेंतर्गत सर्वसाधारण राकृवियो करिता (Normal RKVY) केंद्र शासनाने संदर्भाकित दि. १२/०५/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२०-२१ करिता केंद्र हिस्साचा ₹ २८६.८६ कोटी निधी (सर्वसाधारण ₹२२६.९६ कोटी, अनुसूचित जाती ₹३४.५५ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹२५.३५ कोटी) व त्या समरूप राज्य हिस्साचा ₹१९१.२४ कोटी निधी (सर्वसाधारण ₹१५१.३० कोटी, अनुसूचित जाती ₹२३.०३ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹१६.९० कोटी) मिळून एकूण ₹४७८.१० कोटी निधीचे नियतवाटप महाराष्ट्रास मंजूर केले आहे. कोविड-१९ या संसर्गजन्य रोगाच्या प्रार्दुभावामुळे सन २०२०-२१ या वित्तिय वर्षात अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या परिणामांच्या पार्श्वभूमीवर सदर निधीपैकी रु.२१३.२३ निधीच्या मर्यादेत राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार योजनेची अंमलबजावणी करण्यास दि. २३/१०/२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये (संदर्भ क्र. ६) प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे.

केंद्र शासनाने दि.०९/१०/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये (संदर्भ क्र. ५) राज्यास राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेंतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता केंद्र हिस्साचा ₹८.८४ कोटी निधी वितरीत केला असून त्या समरूप राज्य हिस्साचा ₹५.८९ कोटी निधी असा एकूण ₹१४.७३ कोटी निधी वितरणासाठी उपलब्ध आहे. या निधीपैकी राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेंतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीकरिता केंद्र व राज्य हिस्साचा मिळून अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता ₹१४.७३ कोटी निधी वितरणाची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

- या शासन निर्णयान्वये सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेंतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता एकूण ₹१४.७३ कोटी निधी (रुपये चौदा कोटी त्र्याहत्तर लाख फक्त) आयुक्त (कृषि) यांना अर्थसंकल्पित वितरण प्रणालीद्वारे पुढीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहे -

(रक्कम ₹ कोटी)

अ. क्र.	योजनेचे नाव	अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता मंजूर निधी (६०:४०)		
		केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१.	राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार - सर्वसाधारण राकृवियो (Normal RKVY)	८.८४	५.८९	१४.७३

- परिच्छेद क्र. १ मध्ये नमूद केल्यानुसार, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेंतर्गत केंद्र हिस्साचा ₹८.८४ कोटी (रुपये आठ कोटी चौऱ्याऐंशी लाख फक्त), आणि राज्य हिस्साचा ₹५.८९ कोटी (रुपये पाच कोटी एकोणनव्वद लाख फक्त) असा एकूण ₹ १४.७३ कोटी (रुपये चौदा कोटी त्र्याहत्तर लाख फक्त) निधी उपलब्ध करून दिला असून तो योजनेच्या केंद्र व राज्य हिस्साच्या पुढील लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२०-२१ मध्ये अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा -

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जमाती	मागणी क्रमांक टी -५ २४०१- पीक संवर्धन ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१- जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (३२) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (कार्यक्रम) (२४०१ A७४४) ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी -५ २४०१- पीक संवर्धन ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१- जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (३३) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम) (२४०१ A७५३) ३३-अर्थसहाय्य

३. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या ₹ १४.७३ कोटी रक्कमेचे कोषागारातून आहरण व वितरणाकरिता सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
४. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांनी वितरीत केलेला ₹ १४.७३ कोटी निधी कोषागारातून आहरित करून आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (PLA) मध्ये जमा करावा व तसे शासनास अवगत करावे.
५. या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता पुढील अंमलबजावणी यंत्रणांना ₹ १४.७३ कोटी निधीच्या प्रकल्पनिहाय वितरणाबाबतचा तपशील सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद केला असून त्याचा गोषवारा पुढीलप्रमाणे :-

(रक्कम ₹ कोटी)

अ.क्र.	वितरीत निधीचा अंमलबजावणी यंत्रणानिहाय तपशील	वितरीत निधी
१	आयुक्त (कृषि) तथा व्यवस्थापकीय संचालक (.मं .व औ .फ.रा.म)	३.७०
२	कृषि विद्यापीठे (सर्व)	२.००
३	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	३.७०
४	आयुक्त (दुग्धविकास)	०.१०
५	आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय)	५.२३
एकूण वितरीत निधी (सर्वसाधारण प्रवर्ग)		१४.७३

६. उपरोक्त मंजूर निधीचे तात्काळ उपयोजन होण्याच्यादृष्टीनेच कोषागारातून आहरण करावे आणि सर्व विभागांनी त्यांना प्राप्त होणाऱ्या निधीचा तात्काळ विनियोग करावा, अंमलबजावणी यंत्रणांनी निधी उपयोजनाविना बँक खात्यामध्ये जमा करून ठेवू नये.
७. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत सन २००७-०८ पासून सन २०१९-२० पर्यंत विविध विभागांना वितरीत केलेल्या निधीचे लेखापरीक्षण होऊन तसे प्रमाणित केल्यानंतर सदर योजनेतर्गत उर्वरीत निधी दुसऱ्या टप्प्यामध्ये केंद्र शासनाकडून वितरीत करण्यात येणार आहे, त्यामुळे सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांनी/विभागांनी त्यांना सन २००७-०८ ते सन २०१९-२० या कालावधीत वितरीत केलेल्या निधीचे सनदी लेखापालांकडून लेखापरीक्षण झाल्याचे प्रमाणित करावे.
८. या शासन निर्णयान्वये केवळ 'अनुसूचीत जमाती प्रवर्गाकरिता' निधी वितरीत करण्यात आला असून सर्व विभागांनी / अंमलबजावणी यंत्रणांनी त्यांना मंजूर केलेल्या प्रकल्पांतर्गत अनुसूचीत जमाती प्रवर्गासाठी आवश्यक असलेल्या निधीकरिता उपरोक्त रकमेचा विनियोग करावा.
९. वैयक्तिक लाभाच्या प्रकल्पांतर्गत सर्व विभागांनी / अंमलबजावणी यंत्रणांनी लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर थेट लाभ हस्तांतरणाद्वारे (DBT) अनुदान वितरीत करावे.

१०. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ-३, दि.०४/०५/२०२० नुसार विहीत केलेल्या अटींची पूर्तता होत असल्याने तसेच, सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२३०१२३२५५६००१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र :- परिशिष्ट - अ

(श्रीकांत चं. आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (पदुम व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. सचिव (वस्त्रोद्योग), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सचिव (जलसंधारण), मृद व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. व्यवस्थापकीय संचालक (MSHMPB), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे
१०. आयुक्त (पशुसंवर्धन), औंध, पुणे
११. आयुक्त (दुग्धव्यवसाय), वरळी, मुंबई
१२. आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), मरीन ड्राईव्ह, मुंबई
१३. महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसले नगर, पुणे.
१४. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१५. संचालक (प्रक्रिया व नियोजन), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१६. संचालक (रेशीम), विभागीय आयुक्तालय परिसर, सिव्हील लाईन्स, नागपूर
१७. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१९. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
२०. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
२१. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
२२. सहायक संचालकी (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
२३. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
२४. मा. मंत्री (कृषि व फलोत्पादन) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
२५. निवड नस्ती.

परिशिष्ट - अ

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्र. राकृवि ११२० / प्र.क्र. १५०/१४-अ, दि. ३०/१२/२०२० चे सहपत्र
राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत प्रकल्प निहाय / अंमलबजावणी यंत्रणा निहाय अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता
रु. १४.७३ कोटी निधीचे वितरण

वर्ष - २०२०-२१

(एकक रु. कोटीत)

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	प्रकल्प मंजूरीचे वर्ष	प्रकल्प किंमतीपैकी राकृवियो हिस्सा	सन २०२०-२१ पर्यंत वितरीत केलेला निधी	सन २०२०-२१ करिता शिल्लक प्रकल्प किंमत / निधी	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात येत असलेला निधी
१	२	३	४	५	६ (४-५)	७
१	हळद यांत्रिकीकरण व काढणी पश्चात व्यवस्थापन	२०१७-१८	१०.०१	३.१४	६.८७	०.७०
२	कांदाचाळ उभारणीद्वारे मुल्यसाखळी व्यवस्था विकसीत करणे (नाफेड-महाएपपीसी) (PPP-IAD)	२०१८-१९	११.००	५.००	६.००	१.००
३	फळे भाजीपाल्यासाठी मुल्यसाखळी विकास प्रकल्प (मे. सहयाद्री शेतकरी उत्पादक कंपनी, जि. नाशिक) (PPP-IAD)	२०१८-१९	९.५८	६.००	३.५८	१.००
४	पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर रोपवाटिका योजना	२०२०-२१	११.६२	९.५०	२.१२	१.००
अ	आयुक्त (कृषि) तथा व्यवस्थापकीय संचालक (म.रा.फ. व औ. मं.)		४२.२१	२३.६४	१८.५७	३.७०
५	महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी येथील प्रक्षेत्रावर पूर्ण क्षमतेने शाश्वत बीजोत्पादन कार्यक्रम राबविण्यासाठी उपसा सिंचन योजना राबविण्याचा प्रकल्प	२०१७-१८	१५.२२	१२.१०	३.१२	१.५०
६	पनवेल येथील खार जमीन संशोधन केंद्राच्या प्रयोगशाळेचे बळकटीकरण आणि मृद आरोग्य व मत्स्योत्पादनासाठी शेतकऱ्यांची क्षमता बांधणी प्रकल्प.	२०१७-१८	४.१९	१.१८	३.०१	०.५०
ब	कृषि विद्यापीठ (सर्व)		१९.४१	१३.२८	६.१३	२.००
७	आदिवासी भागातील वखार महामंडळाच्या गोदामांना गॅल्व्हलाईन पत्र्यांचे नवीन छत, ग्रील रोलिंग शटर, ऑप्रोच रोड, ऑप्रन gutter	२०१८-१९	४३.७८	४१.२२	२.५६	१.५०

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	प्रकल्प मंजूरीचे वर्ष	प्रकल्प किंमतीपैकी राकृवियो हिस्सा	सन २०२०-२१ पर्यंत वितरीत केलेला निधी	सन २०२०-२१ करिता शिल्लक प्रकल्प किंमत / निधी	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात येत असलेला निधी
१	२	३	४	५	६ (४-५)	७
	व कंपाउंड भिंतीच्या सुविधा उपलब्ध करून देऊन गोदामांचा दर्जा उंचावणे.					
८	विदर्भ व मराठवाडयातील वखार महामंडळाच्या गोदामांचे, सिमेंट रस्ता, अप्रॉन गटर, संरक्षित भीत आणि शेतकरी व हमालांकरीता शेड या माध्यमातून दर्जा सुधारण्याचा प्रकल्प	२०१९-२०	३८.९६	२९.४५	९.५२	२.२०
क	व्यवस्थापकीय संचालक (वखार महामंडळ)		८२.७४	७०.६७	१२.०८	३.७०
९	संपतराव देशमुख दुध संघ, सांगली या संघाच्या दुग्धशालेचे ५० TLPD क्षमतेवरून १ LLPD क्षमतेपर्यंत विस्तारीकरण व आधुनिकीकरण आणि दोन १० TLPD क्षमतेच्या शितकरण केंद्र उभारणी प्रकल्प	२०१७-१८	७.७३	७.६३	०.१	०.१
ड	आयुक्त (दुग्धव्यवसाय विकास)		७.७३	७.६३	०.१	०.१
१०	६ जेव्ही बांधून मच्छिमारांना पायाभूत व काढणी पश्चात व्यवस्थापन सुविधा पुरविणे	२०१६-१७	८३.५०	१५.००	६८.५०	५.२३
इ	आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय)		८३.५०	१५.००	६८.५०	५.२३
एकूण (अ+ब+क+ड+इ)			२३५.५९	१३०.२२	१०५.३८	१४.७३